

on return to scale - en uformell betraktning, som bygger videre på og kompletterer rapporten 21.06.2013, rundt:

resultat, kunstneriske spørsmål/målsettinger og utbytte for oss og publikum/ungdom

Først vil jeg si at det er og var en rekke kunstneriske utfordringer knyttet til tematikken: Verdensrommet er ikke akkurat det minst håndgripelige å lage et kunstverk utifra. Både fordi det er det absolutte kunstverk i seg selv - det inkluderer oss selv i sin form og er dermed på ingen måte noe eksternt, og fordi det nettopp ikke er håndgripelig. En må ty til andre modeller, et annet språk enn det hverdagslige, andre forståelsesrammer eller erfaringsrom, for å komme nærmere og/eller forholde seg til det uforståelige.

Dette var i all hovedsak også nettopp utgangspunktet for prosjektet. Dette opplevde jeg "satt seg" i oss medvirkende i løpet av den perioden vi arbeidet sammen. Noe som resulterte i et fokus og en tro på det vi drev med, samt at det f.eks. dukker opp når vi møtes en sen høstkveld. Jeg opplevde også at dette uhåndgripelige var mulig å formidle gjennom de møtene jeg hadde med de to videregående skolene, og at det vekket interesse: Det trigget en del både eksistensielle og uløselige spørsmål og spørsmålstillinger hos ungdommene, samt at tematikken går i så mange retninger, at det i en og samme samtale var mulig å snakke om alt fra lyd, til matematikk, til Gud, om det finnes en begynnelse, tid osv.

Om dette eller liknende spørsmål kom frem og evt. ble trigget ved selve fremføringen, er vanskelig å si. Samtidig vil jeg nødig skille samtalene/workshopen jeg hadde med ungdommene og fremføringen. Det er ulike måter å tematisere noe av det damme på. Det kan og bør på en måte henge sammen, dog kanskje interagert eller sammensatt på en bedre måte. Både nærmere tilknyttet hverandre i tid, men kanskje også i rom. "Romtid".

En av de tingene som var vanskelig å få til i prosjektet, var å holde en kontinuerlig prosess gående med skolene. NorOff fikk ikke sett fremføringen da vi ikke fikk til et samarbeid med Teknisk Museum og Ny Musikk vedrørende en fremføring i Oslo. Heggen Videregående skole fikk jeg ikke til en kommunikasjon med etter at de hadde sett fremføringen. Dette var synd, da det nettopp hadde vært spennende å høre med

ungdommene hvordan de opplevde fremføringen i forhold til og i sammenheng med det vi hadde jobbet med i den workshopen/presentasjonen jeg gjorde. Hvordan teori og praksis kan henge sammen. Hvordan ulike forståelseshorisonter og opplevelsesrom kan komplettere hverandre. Og hvilke "domener" (teoretisk, filosofisk, musikalsk, visuelt, tekstlig, romlig, tidslig, situativt) som kan formidle/"snakke om"/ skape ulik undring og eventuelle brukbare og interessante forståelsesrammer for tematikken.

Kunstneriske sett var det, og i og for seg er det, en utfordring knyttet til form: Verdensrommet versus scene-/konsertrummet. I løpet av arbeidet, pendlet vi nesten hele tiden mellom en avsluttet form og en uavsluttet form, i betydning av konsert/forestilling versus installasjon. Altså spørsmål knyttet til om vi skulle lage en avsluttet eller uavsluttet form. Dette henger nært sammen med "scale" eller størrelsesforhold og ikke minst varighet. For det er en rekke konseptuelle gap en står overfor når en jobber med verdensrommet som materiale. Hvordan oversette konsepter og materiale når gapene er så store? Materialet vi jobbet med er stort sett av en størrelse som ikke passer inn i den korte tiden eller rommet vi er henvist til. Prosesser som tar flere år, må komprimeres for å gi mening. Proposjoner og størrelsesforhold må re-presenteres – oversttes – gis et oversatt uttrykk. Men når denne skaleringen skjer, forandrer også materialet seg. Og da forandrer opplevelsen og erfaringen seg. Så hvordan balansere dette? Hvordan beholde et erfaringspotensiale, samtidig som noe nytt og kanskje annet skapes? Og videre få dette til å fungere i en form som den vi opererte med. Noen av oversettelsene, eller uttrykkene som utkrystaliserte seg i møte med materialet fungerte godt både som visuelle og auditive former og tegn, andre er vanskeligere. F.eks. er "redshift", at et objekt eller stoff beveger seg fra oss, oversatt til lyd, vanskelig å oppleve (konkret) når publikum ikke vet nøyaktig hva det er snakk om. Se video fra 12:30. Ikke at alt skal forstås som noe annet. Men likevel.

Det oppstår også et formmessig problem, da det etter mitt syn (i forestillingen) blir for mange lange (og kanskje like lange sekvenser) prosessuelle lydige hendelser etter hverandre. Kanskje skulle noen oversettelser vært gjort mer radikale? Noen sekvenser kunne hatt en varighet som var betraktelig lengre. Andre kunne fått en kjappere og mer rymisk utforming.

Hele åpningsekvensen opplevde jeg fungerte formmessig godt, da det

sammen med teksten (det er et spørsmål om det tekstlige nivået kunne vært med videre i forestillingen) og de visuelle elementene, åpnet et lyttende, undrende rom, pulseringen av alle planetens omløpsbaner gjennom en gradvis akselerasjon skapte en interessant formmessig utvikling; gravitasjon og mangel på gravitasjon, at det musikalske materialet var utledet av de kosmiske byggestenene (Hydrogen, Oksygen, Karbon, Helium), den relative romtiden representert ved et trappetroll osv...

Både dette og andre oversettelser var spennende å arbeide med, og videre gi en re-presentasjon. Det var også utfordrende da verdenrommet byr på såpass mange klisjeer, kanskje spesielt visuelt, men også lydlig. For å finne visuelle og auditive uttrykk som var interessante å presentere, samt sette dette sammen formmessig, var krevende. Og det var en utfordring å balansere tidsbruken mht. eksperimentering og når noe måtte og burde fikseres. Altså ha en form for masterplan, samtidig som åpenheten for hva som oppstod underveis kunne inkluderes. Her kunne vi gjerne brukt dobbelt så lang tid på eksperimenteringen for å foredle det vi fant, men også finne andre ideer og løsninger. Og sikkert også lagd x antall nye prosjekter...

Jeg ser også i ettertid at det kunne vært spennende å hatt med en tydeligere fagperson (fysikk, astronomi, matematikk) i arbeidet. I allefall vedrørende noen spørsmål som dukket opp underveis mht. de fysiske og matematiske modellene vi jobbet med. Dette arbeidet tok mye tid, spesielt for undertegnede, rett og slett fordi det er mange teorier og tidvis ganske vanskelige konsepter å forstå. Her var det store internettet uvurderlig, samt en merkelig professor i Australia jeg fikk kontakt med.

Jeg ser også nå at ideen om å jobbe i et hvitt rom (white cube) er sårbart mht. lyset og visuelt støy. Kanskje må det mer scenografi til for å omslutte scenen / rydde den for omkringliggende visuelt støy. Eller så må vi arbeide materialet inn i en black box, men med lyssetting. Dette siste kan være interessant for å lage tydeligere akser, ulike rom, samt bedre forhold for projeksjonene. Men det ville på en måte gå imot ideen om å motsi det kosmiske mørke.

Projeksjonen på den største prosjeksjonsflaten ville jeg ha gjort på en annen måte: Tekstprojeksjonen burde vært spredd slik at det dekket hele bredden på duken.